

GRAND CANYON on massiivinen muistutus ihmisen vähäisyydestä

20.11.2020 14.00

Grand Canyon sai levätä luonnonrauhassa kuusi miljoonaa vuotta ennen kuin ensimmäiset ihmiset tulivat paikalle reilut 10 000 vuotta sitten. Nykymatkailija kurkistelee luonnonihmettä lasipohjaisen sillan läpi.

TEKSTI JA KUVAT: JARI HAKALA

Yhdysvaltojen Luoteis-Arizonassa sijaitsevan Grand Canyonin nimi on harhaanjohtava, sillä kanjoni ei ole suuri, vaan valtava. Puolitoista kilometriä syvän ja lähes 450 kilometriä pitkän kanjonin leveys vaihtelee muutamasta kilometristä lähelle kolmeakymmentä kilometriä.

Kanjoni jaetaan etelä- ja pohjoisreunaan, joista jälkimmäinen on 300 metriä eteläistä reunaa korkeammalla. Colorado-joki loirii kanjonin pohjalla eteläreunan puolella.

Kanjoni syntyi Colorado-joen uurtamana mannerlaattojen liikkeiden muodostamalle Coloradon tasangolle 5-6 miljoonaa vuotta sitten. Kanjonin vanhimmat kivet ovat kahden miljardin vuoden ikäisiä. Geologista taustaa vasten ihmisen rooli kanjonin historiassa kutistuu karpäsen jäljeksi kartalla: ensimmäiset intiaanit saapuivat kanjonille noin 12 000 vuotta sitten.

Ihmishistoriassa ovat alueella asuneet heimot sitäkin nimekkäämpiä. Lännenfilmeistä ja kirjoista tutut *paiutet* ja *navajot* on tosin myöhemmin siirretty reservaatteihin, mutta kanjonissa asuu edelleen pieni ja itseensä uskova *havasupai*-heimo.

Grand Canyonin eteläreunalle pääsee kätevimmin bussilla Las Vegasista. Kanjonin suosituin käyntikohde on eteläreunan keskellä sijaitseva South Rim. Pelikaupungista järjestetään kanjonille myös helikopterimatkoja, jotka seuraavat Colorado-joen uomaa.

Myös kanjonin länsipään voi tavoittaa helposti Las Vegasista. Lännen West Rimissä voi maisemia ihailla muutama vuosi sitten avatulla Grand Canyon Skywalkilla. Lasipohjaiselta sillalta avautuvat kanjonin seinämien rakenteet ja huima näkymä alapuolella virtaavalle Colorado-joelle.

Arizonan osavaltion pääkaupungista Phoenixista kanjonille kertyy matkaa 365 kilometriä.

Syvyiden johdosta kanjonin ilmasto vaihtelee rajusti eri korkeuksilla. Kanjonin korkeimmille kohdille voi talven aikana sataa metrikaupalla lunta, mutta pohja pysyy aina lumettomana. Kesällä vastaavasti pohjan lämpötila voi olla yli viisitoista astetta korkeampi kuin reunalla.

Matkailijoiden kannattaa suhtautua kunnioituksella vaellusreitteihin, joita pitkin kanjoniin voi laskeutua jalkaisin tai muuillla ratsastaen. Menomatka saattaa tuntua petollisen helpolta, mutta kapuaminen takaisin kysyy voimia. Pohjalla käymiseen kannattaa varata ainakin kaksi päivää. Ja kannattaa muistaa, että kesäkuumalla saattaa kanjonin pohjan lämpötila olla jopa 50 astetta – Celsiusta, ei Fahrenheitia.

Kanjonin voi kokea myös lauttamatkalla. Kuusipäiväiselle moottoridulle matkalle kanjonin päästä päähän kannattaa varata mukaan useita kuivia paitoja, sillä Colorado-joessa on vuolaasti kohisevia koskia.

Kanjonissa tai jopa sen reunalla liikkuminen on lämmön ja luonnon olosuhteiden takia vaativaa. Vieraita kannustetaan pysymään visusti merkityillä reiteillä. Seikkailuretkeläjiä neuvotaan varautumaan huolellisesti korkeuskäyrien mukaan vaihteleviin sääolosuhteisiin ja valtaviin mittasuhteisiin, mutta silti pelastusretkikunnat ovat alueella täystyöllistettyjä.

FAKTAT GRAND CANYON

Mikä? Colorado-joen virtauksesta 5-6 miljoonaa vuotta sitten muodostunut kanjoni, jonka vanhimmat kivet ovat 2 miljardia vuotta vanhoja.

Sijainti: Arizona, Yhdysvallat

Pinta-ala: 4927 km², pituus 446 km, leveys 6-29 km

Kansallispuisto: Perustettu 26.2.1919

Eläimistö: 70 nisäkäs-, 250 lintu-, 25 matelija- ja 5 sammakkoeläinlajia

Väestö: Hopi-, Navajo-, Havasupai-, Paiute- ja Hualapai-intiaaniheimot

Kohteet: South Rimm, North Rimm, Desert View ja Tuweep

Matkailu: Vuosittain noin viisi miljoonaa matkailijaa. Eteläreunan ympärivuotinen South Rim on suosituin kohde. Kesäkuukausina portilla ja pysäköintipaikalla ruuhkaa. Pohjoisreuna North Rim on säästä riippuen suljettu marraskuulta toukokuun puoliväliin. Itäreunan Tuweepissa ei ole palveluja. Desert View -alueelle pääsee puiston itäisen sisäänpääsyreitit kautta.

Lähimmät lentoasemat: Las Vegas ja Phoenix

Las Vegasista tehdään matkoja Grand Canyonille erikoisvalmisteisilla jeepeillä.

Kävely kanjonin yläpuolella on erikoinen kokemus, jota ei suositella korkeanpaikankammoisille. (Kuva: OSSI ARVELA)

2330 kilometriä pitkä Colorado-joki virtaa Grand Canyonin pohjalla.

Grand Canyon West kuuluu Hualapai-intiaaniheimon reservaattiin.

